

ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

Οριστική: φανερώνει κυρίως το πραγματικό.

Υποτακτική: φανερώνει κυρίως το ενδεχόμενο (συνοδεύεται με τις λέξεις *να, ας*).

Προστακτική: φανερώνει κυρίως προσταγή, προτροπή, απαγόρευση.

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

ΧΡΟΝΟΙ	<u>ΠΑΡΟΝΤΙΚΟΙ</u>	<u>ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΙΚΟΙ</u>	<u>ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ</u>
<u>ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΙ</u> (μη συνοπτικοί)	Ενεστώτας	Παρατατικός	Εξακολουθητικός Μέλλοντας
<u>ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΙ</u> (συνοπτικοί)		Αόριστος	Στιγμιαίος Μέλλοντας
<u>ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ</u>	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Συντελεσμένος Μέλλοντας

ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

ΕΝΕΣΤΩΤΙΚΟ: Με αυτό σχηματίζονται οι εξακολουθητικοί χρόνοι (Ενεστώτας, Παρατατικός, Εξακολουθητικός Μέλλοντας).

ΑΟΡΙΣΤΙΚΟ: Με αυτό σχηματίζονται οι συνοπτικοί και οι συντελεσμένοι χρόνοι (Αόριστος, Στιγμιαίος Μέλλοντας, Παρακείμενος, Υπερσυντέλικος, Συντελεσμένος Μέλλοντας).

ΑΥΞΗΣΗ.

- Τα περισσότερα ρήματα που αρχίζουν από σύμφωνο, στον Παρατατικό και στον Αόριστο της Οριστικής παίρνουν ένα *-ε-* μπροστά από το θέμα. π.χ: λύνω- έλυνα- έλυσα. Αλλά: κινώ- κινούσα- κίνησα
- Μερικά ρήματα παίρνουν αύξηση *-η-* ή *-ει-* αντί το *-ε-*.

Πίνω- ήπια	Ξέρω- ήξερα
Βρίσκω- ήβρα	Βλέπω- είδα
Θέλω- ήθελα	Λέγω- είπα

- Τα ρήματα που αρχίζουν από φωνήεν ή δίψηφο φωνήεν δεν παίρνουν αύξηση.

ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ: Έχω- είχα
Έρχομαι- ήρθα
Είμαι- ήμουν.

- Εσωτερική αύξηση: Τα σύνθετα ρήματα παίρνουν την αύξηση ανάμεσα στα δύο συνθετικά τους, στην αρχή του β' συνθετικού.

α. σύνθετα με επίρρημα π.χ πολύ- έβλεπα..... πολυέβλεπα

β. σύνθετα με πρόθεση:

επί+ έβαλε..... επέβαλε
διά+ έφυγε.....διέφυγε
συν+ έβαλα.....συνέβαλα
εκ+ έφραζα.....εξέφραζα (εκφράζω)
εν+ έκρινα.....ενέκρινα (εγκρίνω)
εν+ έπνεα.....ενέπνεα (εμπνέω)
συν+ έγγραφα.....συνέγραφα (συγγράφω)
συν+ έπασχα.....συνέπασχα (συμπάσχω)

- Η αύξηση μένει όταν τονίζεται, ενώ χάνεται όταν δεν τονίζεται.
πχ. έλυνα, εξέφραζα **αλλά** λύναμε, εκφράζαμε.

ΣΥΝΘΕΤΑ.

Σύνθετη λέξη ονομάζεται η λέξη που σχηματίζεται από δύο άλλες λέξεις (συνθετικά).

ΜΟΡΦΗ ΣΥΝΘΕΤΩΝ.

- Κατά τη σύνθεση δύο λέξεων το αρχικό φωνήεν της δεύτερης λέξης είναι ισχυρότερο από το τελικό φωνήεν της πρώτης λέξης το οποίο συνήθως χάνεται ή σπανιότερα διατηρούνται και τα δύο.

Από+ αθάνατος.....απαθανατίζω
Από+ ασχολούμαι.....απασχολούμαι
Επί+ είσοδος.....επεισόδιο
Αντί+ οικονομικό.....αντιοικονομικό
Υπό+ ανάπτυξη.....υπανάπτυκτος

- Όταν το α' συνθετικό είναι κλιτό, ενώνεται με το β' συνθετικό συνήθως με ένα -ο-, που λέγεται **συνδετικό φωνήεν**.

Γυναίκες+ παιδιάγυναικοπαιδα
Πικρή+ δάφνη.....πικροδάφνη
Ανάβω+ σβήνω.....αναβοσβήνω

- Όταν το α' συνθετικό είναι επίρρημα σε -ω- κρατάει το -ω-, εκτός από το επίρρημα χάμω.

α λ λ ά έξω+ εκκλησία.....εξωκλήσι
πίσω+ πλάτη.....πισώπλατα
χάμω+ κλαδί.....χαμοκλαδο
χάμω+ γελώ.....χαμογελώ

- Το επίρρημα έξω+ σύμφωνο παραμένει ως έχει
έξω+ πόρτα...εξώπορτα

- έξω+ φωνήεν χάνει το -ω-
έξω+ οδός.....έξοδος.

